

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIDU HÄALEKANDJA

NR. 7

SEPTEMBER 1937

4. AASTAKÄIK

Ametiühingud sügise tulekul

Jällegi on sügis käes. Organisatsioonide töö koondub ruumidesse. Algab uus hoogne töö meie ametiühingutes organisatsiooni suurendamiseks ja selle mõju tõstmiseks. Oleks viljatu siinkohal korrata neid ülesandeid, millised tulevad meil lähendada. Sellest on nii palju kirjutatud, veel rohkem räägitud. Organiseerida selleks, et seekaudu saavutada paremaid töö- ja palgatingimusi — see on olnud meie lipukirjaks. See lipukiri on niivõrd selge ja arusaadav igale töölisele, et ei teki mingeid lahkelsid selle loosungi vastuvõtmisel. Ükskõik millise ilmavaatega või arusaamisega on meie ametiühingutesse koondunud töölised — kõik nad võitlevad üheskoos sellise nõudmise eest.

Viimasel ajal hakkab esile kerkima ka mõningaid tüüpe, kes püüavad ametiühingulist liikumist muuta oma ratsuks. Ei oleks ju mõtet seda nähtust esile tõsta, kui mitte samad tüübid ei oleks alustanud ägedat rünnakut töölisorganisatsioonide ja üksikute ametiühinglaste vastu. Sihiks on võetud muuta need organisatsioonid ja neis tegutsevad isikud kas sõnakuulelikeks poliitiliseks tööriistuks või vastasel korral kõrvaldada nad meie tööliikumisest.

Sellist ülbust neil jätkub, olgugi et meie ametiühinguline liikumine on juba kord sellistele tüüpidele oma sõna ütelnud ja nad ukse taha surunud. Aga need tüübid arvavad, et inimesed unustavad — aastate jooksul ununeb ka selliste tüüpide poolt tehtud kahju ja neile osaks saanud hinnang ametiühinglaste poolt. Tuletagem siinkohal meelde etappi ametiühingulises liikumises, kus laiad ametiühinglaste hulgas hakkasid vastu endise sotsialistliku partei keskkomitee hegemonia püüetele ja jätsid nad 5. kongressil määratusse vähemusse. Tuletagem ka meelde, et üks „marksisti“ mängiv boheemlane pääsis juhatusse viimaste hulgas. Ametiühinguline liikumise keskus moodustati laialiselt basasil, millede hulka olid võetud tähtsamad ametiühingute tegelased.

Kuigi need tüübid olid omavahel sõjajalal, siis see ei keelanud neid ühise katla juurde pääsemi-

seks ka omavahelist „mittekallaletungi“-lepingut sõlmimast. Mis neid ühinema sundis, see ei ole käesoleva arutluse aineks, selge on see, et mõlemad pooled ühinesid jällegi hegemonia oma kätte võtmiseks ametiühingutes. Olles varustatud mõningate ametiühingute soovustega, läksid nad koos isegi rahvusvahelisele ametiühingute liidu nõukogu istungile Varssavis 1937, avaldades enda sihti õigustava memorandum. Need tüübid julgusid isegi selles memorandumis deklareerida, nagu jagaks nende arvamisi ametiühinglaste absoluutne enamus liikmete järgi.

Kui küsida meie ametiühinglastelt, mida nad siis jagavad koos selliste esindajatega, siis sellele ei osata vastata, kuna seda arvamist ei ole ametiühinglaste absoluutne enamus näinudki, veel rohkem saanud sellega ühineda.

Olgu siis siin seletatud, et need tüübid jagavad kogu meie ametiühingulise liikumise kolme erivoolu, kusjuures iga erivool püüab end maksma panna või selle asemel omavahel kokku leppida rahulikuks koostöök. Oleme juba eelpool märkinud, et ametiühingu keskel ei valitse meil lahkelsid, vaid meid huvitavad küsimused on ühtlased kõigile. Seda võivad, näiteks, trükitöölised alati tõendada. Aga ühe asjaga ei lepi vabaametiühinglased ja see on — muuta ametiühingud po-

NUMBRI SISUS:

Ametiühingud sügise tulekul / Trükitöölise organisatsioonide jõukus / Tallinna meeskoori tegevuskavast / Rahva õigus uues põhiseaduses / Graafikatööstuse kool Tartu? / Juubeldamiskombest trükitööliskonnas / Meie organisatsioonidest / Teised ametiühingud / Spordiosa / Kirjut maailmast / Pilte

liitlised partei hüppelauks. Parteipoliitika olgu vastavates koondustes, mitte aga ametiühingus. Igal meie ametiühinglasel on vabadus mõelda ja tegutseda kuidas tahes, kuid ametiühingulistest küsimustes on meie seisukohad ühtlased.

Kui need tüübid kaebavad samas memorandumis, et nemad ei pääsenud juhtima Keskliidu juhatusse ega ka Tööliskotta, siis see oli ametiühinglaste arvates loomulik. Mõlemad asutused on ametiühingulised ja neid ei tohi muuta poliitilise partei filiaaliks. Mõlemad pooled tahavad siiski vastupidist ja loodavad sel alal ka edu saavutada jällegi kõlava fraasiga: tööliskonna löögijõu tõstmiseks.

Aga meie saame ju aru. Ei ole ühtegi poliitilist legaalselt organisatsiooni, kuskaudu läheneda tööliskonnale. Seda aga peab, maksku mis maksab,

saavutama. Olemas on ametiühingud, nende keskus on kõrvaldatud ja seepärast on paras aeg hakata üksikult seisvaid organisatsioone heade nõuannetega kostitama.

Meie, trükitöölised, oleme elanud läbi mitmeid aegu ja need kogemused annavad meile küllal-dase kainuse hinnata olukordi nii nagu nad tegelikult on, mitte aga kõlavate fraaside kaudu. Kuld-suid on meilgi olnud, aga neid ei ole meie liik-misse enam jäänud — neil ei olnud siin, ameti-ühingus, palju teha olnud. Ja olgu ees valimised või muud sündmused, meie ei anna sellele hetkele oma organisatsioonilist ühtlust ja meelerahu. Ees-oleval sügisel teeme edasi sama tööd, mida oleme senini teinud, ja see on: kõikide meie kutseala liikmete koondamine ühingutesse ja seekaudu pa-remate töö- ja palgatingimuste kättevõitmine.

Trükitöölise organisatsioonide jõukus

Trükitöölise organisatsiooni peetakse Eestis olemasolevaist ametiühingust kõige jõukamaiks, olgugi, et trükitöölised 1928. aastal kaotasid suurema osa oma varandusest ebaõnnestunud streigi tõttu. Siiski, 9. aastat hiljem, võime märkida, et olemasolevatest ametiühingutest ja nende liitudest sammume meie kõige ees. Eestimaa Töölisühingute Keskliitu kuuluvatest ametiühingutest moodustavad trükitöölise ühingute ja liidu varandused kandvama osa. Kõigil teistel ametiühingutel oli vara rahas ja inventaaris Kr. 44.000 väärtuses, Eesti Trükitöölise Liidul ja liitu kuuluvatel ühingutel kokku 37.491.01 krooni.

Järgmiste ühingutena jõukuse poolest sammuvad E. Autojuhtide ja mototehnikute ühing — 13.500 krooniga, Raudteelaste ühing 7.000 krooni, Pärnu töölise ühing 6.000 krooni.

Toome allpool liidu ja ühingute ühise bilansi 1. I 1937:

AKTIVA	
Sularaha kassas	13.087.98
Liidu puhkekodu	10.779.64
Võlgnikud	5.039.38
Väärtused	8.584.01
	<hr/>
	37.491.01
PASSIVA	
Erifondides	4.539.53
Kreeditorid	3.500.--
Varandus	29.451.48
	<hr/>
	37.491.01

Aktiva poolel toodud sularaha osas on rahakam Tartu Trükitöölise Ühing 4.224.95 krooniga,

sellele järgneb Tallinn 3.429.70 krooniga, Viljandi 447.05 krooniga, teised vähem. Liidul on küll kasas raha 4.289.43 krooni, kuid selle summa arvel on ühingutelt tehtud puhkekodu peale laenu 3.500 krooni, seega raha vähem. Tallinna ühingul on kõige rohkem antud välja laenu, nimelt 2.657.33 krooni, mille hulgas figureerib ka liidule antud 2.000 krooni, Tartul 1.173.05 (liidule antud 1.000 krooni) ja Viljandi 1.209 krooni (liidule antud 500 krooni).

Erifondides passiva poolel on toodud peamiselt liidu fondid vanaduse ja invaliidsuse puhul kindlustamise kohta, reisifond, streigifond jne. kogusummas 4.289.43 krooni, peale selle veel juurde võetud mõnede ühingute juubelifondid ja lipu muretsemise fondid. Völg 3.500 krooni on liidu oma ühingutele.

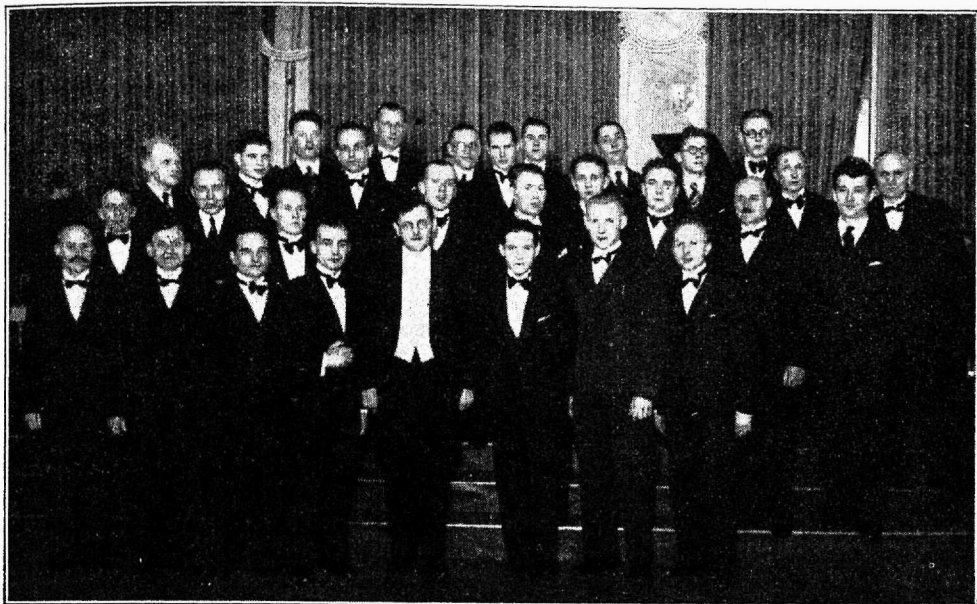
Kui võrrelda seda varanduse aruannet möödunud aastaga (1935), siis praegune seisund on ligi 20.000 krooni võrra suurem.

TÖÖTUSE ABI TSENTRALISEERIMINE

Teatavasti Liidu 10. kongress otsustas tsentraliseerimise küsimuse jätta volikogu hooleks. Kõik ühingud pidid 1. septembriks s. a. seisukoha võtma tsentraliseerimise kohta vastavatel liikmete peakoosolekul, milleks kõigile ühingu liikmetele jagati laiali ka vastava fondi projekt.

Nüüd, sügise tulekul, on ühingutel aeg see küsimus otsustada. Kõik parandusettepanekud saadetakse liidu juhatusse ühes peakoosoleku otsustega. Kui liidul on kõik materjalid käes, siis kutsub liit kokku volikogu, kus fondi tsentraliseerimine leiab lõpliku otsustamise.

Liidu juhatus.

Tallinna Trükitöölaliste Ühingu meeskoor. Keskel koorijuht M. Laurimaa.

Tallinna meeskoori tegevuskavast

Kultuurtoimkonna juhatuse ja ringide esindajate ühisel koosolekul 17. aug. s. a., millest võttis osa ka koorijuht hr. Laurimaa, oli pikemalt arutusel meeskoori tegevuskava tulevaseks hooajaks.

Et T. T. Ü. sügishooaja avaaktus toimub 4. sept., siis otsustati ka kooriga sellest osa võtta ja esimene harjutus määrati 29. augustile. Loomulikult ei jõua koor avaaktuse jaoks õppida täiesti uut kava, sest aega on selleks ju väga vähe ja paljud lauljad on veel puhkusel. Nii tuleks ettekanmisele ka mõned trükirahvale juba ennekuuldud laulud.

Nagu koorijuht koosolekut informeeris, tuleb käesolev hooaeg õige töörohke. Tuleb õppida ära laulupeo kava, siis trükiteöölaliste oma pidudel esineda ettekannetega, ja veebruaris on isegi kavatsus ühes teiste meeskooridega osa võtta kontserdist „Estonias“.

Sügisel, kui ilmad veel ilusad on, kavatakse kultuurtoimkond ühes meeskoori ja orkestriga korraldada kontsert-peo Kehtnas.

Ka puht koori sisemise ellu puutuvaid* küsimusi arutati koosolekul. Soovitati kooril valida oma liikmete hulgast komisjon, kes töötaks välja koori kodukorra ja seda õige kiiresti, sest kodukorrata ei saa ükski noor organisatsioon korralikult tegutseda.

Mütsimärkide suhtes otsustati korraldada lähemal ajal võistlus, kuid enne tuleks moodustada komisjon märgi võistlustingimuste koostamiseks.

Et kooris laulab praegu 32 meest, siis edukaks töötamiseks on nendest ikkagi vähe. Ei saa ju iga-kord kõik liikmed harjutustest osa võtta ja see takistab tööd. Paratamatult tuleb uusi liikmeid juure hankida, nii et liikmete arv oleks vähemalt 50. Et aga meie trükikodadest vaevalt niipalju uusi liikmeid juure saame, siis otsustati ka mitte-trükiteöölisist lauljaid juure hankida. Kui iga praegune kooriliige tooks oma tuttavatest ühe liikme juure, siis oleks asi selles suhtes korras.

*

Mõned trükiteöölised on selle üle vaielnud, et võetakse koori vastu mittetrükiteöölisi. Nad leiavad, et see pole siis enam trükiteöölaliste koor.

Võhikule see ehk nii paistabki. Kui aga vaatame teisi kutseühingute koore, siis peaaegu kõigis neis laulavad väljaspoolt tulnud inimesi. Näiteks Raudam'i koor peaks ju meie arusaamise järgi koosnema ainult raudteelasist, kuid seal laulab raudteelasi ainult murdosa. Aga ometi on ta raudteelaste koor ja raudteelased on seal peremehed.

Nii on see peaaegu igalpool ja nii peaks see ka meil olema, kui me tahame edukalt töötada. Ainuke asi on, et meil kui kaunis väikesel ja mittetuntud kooril on liikmeid väljaspoolt raske saada.

Ärgu siis peletatagu neid mõndagi, keda meil ehk õnnestub juure hankida, niisuguste mõtteavaldustega ära.

K. R.

Rahva õigus uues põhiseaduses

Rahvuskogu poolt võeti vastu ja Riigivanema poolt kuulutati välja uus põhiseadus, milline hakkab maksma 1. jaanuaril 1938. aastal. Hiljemalt 21. aprilliks peavad selle põhiseaduse alusel moodustuma kaks riigi seaduseandlikku organit — riigivolikogu ja riiginõukogu —, kes kokku moodustavad meie uue parlamendi — riigikogu. Kuni vabariigi presidendil valimiseni on võim koondatud riigivanema asemel uue juhi — Riigihoidja — kätte.

Toome uuest põhiseadusest need kohad, kus selguvad rahva õigused seaduseandlikul alal. Uus põhiseadus on siin teinud suure olulise muudatuse — rahval ei ole õigust algatada ise rahvahäätusi, selle asemel on rahval hääletamise õigus ainult siis, kui temale tehakse sellekohane esildus presidendil poolt.

Rahvas võib mõjutada otseselt ainult kaht asutust: riigivolikogu ja riiginõukogu. Esimesse valitakse enamusevalimise põhimõttel üle riigi 80 esindajat, teise võib rahvas saata kaudse valimise põhimõttel maomavalitsuste poolt 3 liiget, linnaomavalitsuste poolt 1, kutsealaste organisatsioonide poolt 16, kõik teised ülejäänud kohad (20) täidavad kas vastavad asutused, eriseisundid või vabariigi president. Kuna riiginõukogu ei saa olla rahva teelikuks mõtte väljendajaks, vaid oleneb vastavate asutuste või organisatsioonide seisukoha võtmisest, siis suurema tähtsuse omab siin riigivolikogu, kelle esindajad saadab rahvas valimise teel.

Riigivolikogu

Riigivolikogusse valitakse vähemalt 25 aastat vanaks saanud kodanik, kes vähemalt 1 aasta enne valimisi on vabariigi pinnal elanud. Valimistest võivad osa võtta kodanikud, kes on saanud 22 aastat vanaks.

Riigivolikogu kestvuse aeg on 5 aastat. Vabariigi presidendil on õigus riigivolikogu laiali saata enne seda tähtaega, kui ta seda riiklikel kaalutlustel tarvilikuks peab. Iga liige peab andma töötuse, et tema jääb ustavaks Põhiseadusele ja Eesti Vabariigi korrale. Kui ta seda ei tee, siis kaotab ta oma riigivolikogu liikme õigused.

Riigivolikogu astub kokku kaks korda aastas, kuid võib seda teha ka tihedamini, kui seda nõuab riigivolikogu juhatus, vabariigi president või ¼ liikmeid. Harilikud istungjärgud lõpetab vabariigi president, samuti on temal õigus ka katkestada istungjärke üks kord istungjärgu kestel kuni kahe nädalani. Sõja ajal võib vabariigi president lõpetada riigivolikogu istungjärke ka ilma üllaloetletud tingimusteta, selleks ära kuulates Riigikogu üldkoosoleku juhatuse ja Sõjavägede ülemjuhataja arva-

missi. Tasu saadakse ainult istungjärkude vältel, peale selle korteri- ja sõidurahad. Riigivolikogu liikmed võivad pöörduda vabariigi valitsuse poole arupärimisega ja küsimisega.

Seaduste algatamise õigus on vähemalt 1/5 riigivolikogu koosseisul, muide üldse vabariigi valitsusel vabariigi presidendil teadmisel. Need seadused, millised nõuavad riigieelarve tulude või kulude suurendamist, peavad olema põhjendatud vastava arvestusega tulude või kulude osas. Riigi relvastatud jõude puudutavaid seadusi võib algatada ainult vabariigi presidendil teadmisel. Kõik algatatud seaduseelnõud tulevad harutusele esiteks riigivolikogus. Ükski seadus ei hakka kehtima ilma vabariigi presidendil poolt välja kuulutamata. Vabariigi presidendil on õigus vastuvõetud seadust mitte välja kuulutada, vaid anda see tagasi uuesti arutamiseks, ja kui see seadus siiski võetakse uuesti vastu või vähemalt 3/5 riigivolikogu seaduslikust koosseisust on selle poolt, siis peab vabariigi president seaduse välja kuulutama. Istungjärkude vaheajadel võib president anda dekreedil teel seadusi, välja arvatud teatud seadused, millised puudutavad rahvahäätust, riigivolikogu valimise ja riiginõukogu kujundamise seadust jne.

Prantsuse ametiühingute suur kasv

29. aprilli 1937. a. andmete järgi nähtub, et Prantsusmaa ametiühingud näitavad suurt liikmeskonna kasvu. Võrreldes aega enne rahvarinde valitsuse võimule tulekut käesoleva aja andmetega, tundub tõus eriti suur protsentuaalselt. Olgu siin mõningad andmed:

Ala	1936	1937
Joonestajad	500	79.100
Paberitöölised	1.500	72.500
Keemiatöölised	4.000	190.000
Elutarvetetöölised	15.000	300.000
Ametnikud	15.000	285.000
Riietustöölised	6.000	110.000
Metallitöölised	50.000	775.000
Keramikatöölised	3.000	36.000
Maatöölised	12.000	156.000
Ehitustöölised	65.000	540.000
Tekstiiltöölised	47.000	360.000
Trükitöölised	25.000	60.000
Kaevandustöölised	75.000	270.000

Üldiselt on kõik kutsed võtnud tugevalt juurde liikmeid ja praegu võib Prantsusmaa organiseeritud ametiühinguline pere lugeda üle 5.000.000 liikme.

Graafikatööstuse kool Tartu?

Tartu trükikontsernil — „Loodus“, Mattiesen ja „Ilutrükk“ — on tekkinud kavatsus avada Tartus graafikatööstuse kool kõigi trükikodade jaoks.

Vastava palvega loa saamiseks on pöördutud Tartu Tööoskuse Ameti ja ka veel Haridusministeeriumi poole. Põhjenduses üteldakse, et meil olevat puudus vastava oskusega töölised, eriti aga just masinaladujatest. Õppetöökodadeks oleksid kolm eelmainitud trükikoda kui eeskujulikud ja täielikumad Eestis. Ka töötavad nimetatud trükikodades parimad kodumaa jõud, kes jääksid ühtlasi koolile õpetajaks.

Tartu Tööoskuse Amet on annud küsimuse vastavale töölis- kui ka töösturiteorganisatsioonile kaalumiseks, et asjasse täielikumad selgust saada. Peale selle on käinud nimetatud trükikodadega tutvumas Tartu Linna Koolivalitsuse esindajad, et näha, kui võrd kõlblikud on need kooli otstarbeks.

Kõigepealt kolmelt poolt on tulnud eitavad seisukohad kavatsetava algatuse vastu.

Mõnel vahest tekib küsimus: kuidas võidakse olla niisuguse kultuurilise ürituse vastu, nagu seda on graafikatööstuskool?

Vastus küsimusele polegi nii väga keeruline, kui endale selgeks katsume teha, mida temaga kätte saadakse ja tahetakse saada. Kooli otstarve oleks see, et vabritseerida hulgaliselt nime järgi õppinud töölisi ja tööturg üle ujutada töödtahtvate inimestega trükikodadeks, mis hõlpsasti laseks trükikodade palgad alla viia Kr. 40.— kuni 50.— kuus. Teiseks oleks võimalus koolitöö ajal kasutada hulgalist kui mitte palgata, siis väga odavat tööjõudu, ja see on ju äärmiselt puhas profiit!

„Loodus“ on ju harjunud töötama teissugustes tingimustes kui teised trükikodad, eksploateerides oma gümnaasiumi lõpetanud lihttöölised-masinaladujaid, n. n. „eliitöölisi“, makstes Kr. 40.— kuni 50.— kuus. Et see tööliste pidamise süsteem kvalifitseeritud tööalal Eesti vabariigi seadustele on tundmata ja võib-olla ähvardab veel kohtuprotsessi kaela veeretada, kuna „eliitöölised“ ise juba küllalt kisa on tõstnud tema vastu, siis on tarvis leida uut moodust. Ja mis lahendab kõik soovid ideaalsemalt kui graafikatööstuskool? Pea õpilasi kas või sada, maksa palka või ära maksa — kõik on su enda teha. No, mis sa hing veel tahad!

Aga maailm on ju täis õelust ja kadedust, mis kimbutavad õilsaid inimesi nende tegevuses! Üks ütleb: Pole tarvis kooli. On küllalt oskusega töölisi, kui te ainult maksate vastavat palka. Ja pange enne needki 100 või 200 ametisse, keda te senini olete välja koolitanud.

Teine ütleb: Oleme elanud enne „Loodust“, aga tahame veel edasi ka elada. Oleme senini läbi saanud ilma viguriteta ning loodame edaspidigi. Ega või anda ühele kasutada piiramatul arvul odavat tööjõudu, see konkureeriks meid surnuks.

Kolmas aga ütleb: Pole teil ruumid vastavad kooli jaoks ega ole teil vastavaid võimetega õpetajaidki. Pealegi meil on ju Tallinnas riiklik kunsttööstuskool graafika osakonnaga. Kaht sellast kooli meie riiki pole tarvis.

Puha ainult ettekäänded!... Aga mis sa teed ära, kui inimestel on nii halb süda, et mitte ei kannata, kui teisel hästi läheb.

Eliitööline.

*

Liidu juhatus oli omalt poolt esitanud protestid haridusministeeriumile ja kutseoskuse nõukogule. Samuti oli vastava protesti esitanud Tööliiskoda. Nii näib, et trükikodade kooli avamiseks Tartus on vähe eeldusi, kuna see kavatsus leiab tugevat vastuseisu. Ka „Poligraaf“ suhtub kavatsusele eitavalt.

Scab näha, kuis reageerib neile protestidele haridusministeerium kui loandja asutus.

Karl Gabriel †

Rumeenia Trükikodade Liidu esimees Karl Gabriel suri 16. juulil s. a. Kadunu oli veel 15. juulil võtnud osa vastavast komisjonist kollektiivlepingu sõlmimiseks tööandjatega. Koosolek kestis hilja ööni. Kui G. tuli hommikul tööle (kadunud töötas rotatsioonimeistrina), siis keskpäeval tundis ta end olevat haiglasena. Mõni tund hiljem oli ta surnud.

Gabriel oli juba varasematest aastatest saadik võtnud osa trükikodade liikumisest. 1895. aastal peetud streigi tagajärjel kaotas ta oma töökoha. Siis läks ta rändama Austriasse ja Saksamaale. 1912. aastal siirdus ta tagasi Clujisse, kus ta asus tööle.

Ta oli tegev ka poliitilisel põllul, võttes osa sotsialistlikust tööliikumisest.

Rumeenia trükikodade liit kaotas kolleeg Gabrielil näol ühe väärtuslikuma võitleja ja kaaslaste.

Trükikodade Liit

Jugo-Slaaviast soovib astuda ühendusse Eesti kolleegidega kirjamarkide vahetuseks. Kirjavahetuse aadress: Franz Grubešić, Zagreb, Degenova ul. 7, Jugoslavia.

Juubeldamise kombest trükitööliskonnas

Trükitöölistel on kujunenud kenaks kombeks austada oma töökaaslaste tähtpäevi vastaval tööalal töötamisel. Nii on kujunenud üldseaduseks, et 25- või 50-dal ametijuubelil tehakse juubilarile töökoja poolt väärtuslik kingitus, samuti peab juubilari meeles ka käitise valdaja.

Teised tähtpäevad, nagu 15, 20 jne. ei leia sellist tähelepanu ja harukordadel peetakse ka sellist juubelit. Need tähtpäevad on jäänud rohkem juubeldajate eneste asjaks.

Seepärast peakski meil kinni peetama just ülal- toodud tähtpäevadest — 25. ja 50. aasta — kuna vastasel korral oleks selliseid juubeleid rohkesti. Ka oma kolleegide vastu oleks see väär, kui neilt nõuda tähelepanu sellistele sündmustele, mis seotud alati rahalise kulu kohustusega.

Ühenduses nende tähtpäevade pidamisega ker- kib mõnikord probleem — kuidas lugeda 25- või 50-aastast töötamist antud kutsealal? Sageli võib siin tekkida ka arusaamatusi selle aja tõlgitsemi- sel ja seekaudu meelepaha tekitamine nii juubilari kui ka töökaaslaste keskel.

Küsimus peaks vist selge olema. Inimene, asu- des teatud ajal, näiteks, 1. augustil 1912. aastal õppima antud kutsealale, võib pidada 1. augustil 1937. a. oma 25. a. tööjuubelit. Millist tööjuubelit? Loomulikult sellist, mida ta hakkas õppima, või mis on suguluses selle tööalaga. Igal juhul nõuab selle päeva märkimine tingimust, et juubilar on ka oma tähtpäeval vastaval tööalal tööl. Kui ta seda ei ole, siis kujuneks olukord pentsikuks. Näiteks, on kellelgi ladujal möödunud 25 aastat õppimisele asumisest, ta tegutseb aga, ütlemä juba 10 aastat ärialal. Siin ei ole mingit sidet ega sugulust trüki- töö alaga. Pigemini võiks see inimene pühitseda 10-a. ärijuubelit. Aga oletame, et sama inimene on äri likvideerinud ja töötab jällegi ladujana. Oleks loomulik, et ta saab ka juubelit pidada.

Sest kui asuda seisukohale, et ainult pidevalt ja katkestamata töötamine antud kutsealal annab õi- guse tähtpäeva pühitsemisele, siis selle normi alla ei mahuks vist peaaegu ükski trükitööliline. Näiteks, igal trükitöölisel on olnud juhte, kus ta oli lihtsalt tööta, paremal juhul tegi tööd muul alal, samuti puhkuseolekud või koguni pikaajalised haiges- tumised. Need juhud kokku teevad nii mõnelegi töölisle kaunis suure summa tööpäevade näol, kus inimene ei ole enam tööprotsessis.

Aga meie neid asju ei arvesta, kuna siis oleks tööjuubeli mõiste muudetud keeruliseks. Seepärast võtame juubeli mõisteks aega tööleasumise päe- vast kuni vastava tähtpäevani, eeldusel, et ta sa- bunud tähtpäeval töötab ka antud kutsealal. Vas- tasel korral mittel!

Selle näite põhjenduseks on ka asjaolu, et töö- juubel on seotud sümboolse tähendusega. Tööjuubel kviteerib tõika, et inimene asub ikka aastate möö- dudes meil kutsetöölise ridades ja väärrib selliselt ka tähelepanu.

Vastupidi oleks tööjuubelile õigus igaühel, sest keegi meist ei ela kapitalist, vaid on rühmanud tööd teha ükskõik kuidas ja tööjuubeli mõistet laie- malt võttes ei omaks praegune kutseala kombe mõistet.

Teine juubeliga seotud asjaolu nõuab selgust — kes pühitsevad koos juubilariga — s. t. on mo- raalselt kohustatud juubilarile kingitust jne. tege- ma. Siin ei tohiks olla teisi arvamisi kui: juubilari käitises töötajad. Käitise valdaja jätame siin kõr- vale, see ei ole mitte meie küsimus ja oleneb ainult käitise valdajast endast.

Kui nüüd juubilari pühitsemiseks rakendatakse ka teiste käitiste töölisel, siis oleks neil kujunenud liig palju kohustusi, kuna juubeldajaid on meil ala- tasta. Seepärast piirduagu alati oma käitiseaga — eriti veel seetõttu, et harilikult kingitusetegijad leiavad juubilari juures vastukingi — ühise mee- leoluka laua korraldamisega.

Seepärast ei ole meie, näiteks Tallinnas, raken- danud juubeldamise toimepanijaks ühingut, kui kõiki käitisi haaravat organisatsiooni. Ainult haru- korral, nagu 50. aasta tööjuubelil (selliseid on väga vähe) või juba meie hoolcule (invalidide) juu- belite puhul on ka ühing kaasa löönud puht- mõistetavalt põhjusil.

Meil on kahju, et ülaltähendatud mõtete alusel ei ole alati toimitud, nagu näitab värskem sünd- mus Tallinnas. Ühe trükikoja tööline tahtis pidada juubelit, kuid kuna ta oli vahepeal umbes 1 aasta töötanud teisel kutsealal, siis käitise valdaja ei lubanud juubelit korraldada, s. t. ei annud vastavat korjandusluba kingi tegemiseks.

Loomulikult meie ei saa siin midagi ette kirju- tada käitise valdajale, küll aga leiame, et moraal- selt on siin käitise valdaja toiminud vääriti. Sama mõõdupuuga mõttes teisi juubeldajaid võidaks küll jõuda nonsensini.

Liikmemaksudest kogunenud summad

ametiühingutes kokku olid umbes 30.000 krooni. Selle summa sees on trükitöölise ühingutel kogu- nenud 11.000 krooni, kuna ülejäänud summa — 19.000 krooni — langeb umbes 9.000 liikmele tei- ses ametiühingutes. Olgu siinjuures märgitud, et 11.000 krooni saadi umbes 650 trükitöölise pealt.

Meie organisatsioonidest

Tallinnast

Aleksander Gorjatschov 50-aastane

Aleksander Gorjatschov sündis 8. augustil 1887. a. Narvas. Lõpetanud Narva linna algkooli, astus ta Gnivkovski ja Grünthali trükikotta trükiladumist õppima. Pärast õppeaega töötas ladujana Tile trükikojas Leningradis ja hiljem jällegi Narvas Gnivkovski ja Grünthali juures, kus oli faktoriks. Tegi kaasa maailma- ja vabadussõja. 1924. a. alates töötab „Päevalehe“ trükikojas.

Aleksander Gorjatschov on meil tuntud tubli bassilauljana. Juba 7-aastaselt hakkas ta laulma kirikukoorides ja laul ning sünnipäevalaps on olnud lahutamatu sõbrad tänini. Kaasa aastaid on ta laulnud Tallinna vene kirikukoorides, „Päevalehe“ meeskooris ja T. T. Ü. meeskooris laulab sünnipäevalaps koori algusest peale, olles üheks paremaks ja eeskujulikumaks laulumehiks.

Tema sünnipäeva puhul soovivad talle kõige paremat tema töö- ja laulukaaslased.

Teadaandeks

Tallinna Trükitöölise ühing teatab, et alates 1. septembrist 1937 on ühingu ruumid avatud liikmetele kasutamiseks igal äripäeval kella 18—22.30, välja arvatud laupäeval, mil ruumid on lahti kella

16—18. Liikmemaksude ja muude asjade õiendamine on igal kolmapäeval ja laupäeval. Raamatukogu on avatud kaks korda nädalas igal teisipäeval ja reedel kella 18—21. Ühingu telefoni nr. on 482-66.

Ruumide lahtioleku ajal peab korda vastav korrapidaja, kelle poole pöördutagu vajalikkude seletuste või õienduste saamiseks.

Juhatus.

Viimane huvisõit Aegviitu

21. augustil korraldas ühingu kultuurtoimkond viimase huvisõidu Aegviidu puhkekodusse. Tallinnast sõideti välja laupäeva õhtul, puhkekodus viibiti kuni pühapäeva õhtuni. Kohapeal korraldati puhkekodu platsil lõkketuli, mille ümber tantsiti ja viideti aega varahommikuni. Kaasas oli ka mängumees, kes hoolitses vastava muusika eest. Lõbusaks toiminguks oli ka heeringa-kartulite küpsetamine lõkketulel, mis tõi ka õhtu kavasse huumorit ja tööd kaasasõitnud naisliikmetele. Kasutati ohtralt ka suplemaskäimist ja kui sõideti tagasi Tallinna, siis lausuti: oli tõesti hea „äraolemine“.

Liikmeid tuleb juurde

Ühingu liikmete arv vaatamata suvisele vaheajale on pidevalt tõusnud, kuigi võib märkida ka mõningate liikmete lahkumist. Viimased on aga enamasti kas siirdunud mujale tööle või koguni lahkunud Tallinnast. Nii võeti uuteks liikmeteks vastu: mais 12 liiget, juunis — 9, juulis — 7 ja augustis — 17.

Töötute arv suurenemas

Näib, et trükikodades hakkab juba tööd väheks jääma. Nii vallandati mitmel pool ajutiselt tööle võetud töölisi. Vallandatutest võeti mitmed ühingu abile. Augustis oli ühingu abil 5 töötatöölist.

Kultuurtoimkonna ringid

pidasid 17. augustil koosolekut, kus kanti ette aruanded senisest tegevusest ja arutati eelolevaid küsimusi. Kõik toimkonnad on edukalt töötanud ja eeldusi on, et ka käesoleval hooajal hakkab ringide töö muutuma intensiivseks. Praegu töötavad spordi-, laulu-, male-, bridži- ja naisring. On loota ka veel teiste ringide ellukutumist.

Töötuse fondi

tsentraliseerimise kohta asus ühingu juhatus pooldavale seisukohale. Juhatus tegi terve rea parandusi fondi määrustes, millised parandused kantakse ette sellekohasel ühingu liikmete üldkoosolekul. Üldkoosolek peab ütlema oma lõpusõna, kas ta pooldab fondi tsentraliseerimist või mitte.

Laulukoor kokku

Sügise tulekuga algab jällegi tööd ühingu laulukoor hr. Laurimaa juhtimisel. 29. augustil peeti juba esimene kokkutulek ühingu ruumes, kus selgitati eelolevaid ülesandeid ja määrati kindlaks uued laulud. On lootat, et laulukoor hakkab veelgi intensiivsemalt tööle, kuna nii sügisel kui ka talve jooksul on ühingu laulukooril ette nähtud rida esinemisi.

Meeskooori hääleseadjaks

paluti „Estonia“ ooperi tenor K. Ots, kes asus koori tegevusse juba 5. septembrist peale.

Ühingu peakoosolek kokku

Juhatuse otsusega kutsutakse 17. septembril kokku ühingu liikmete üldkoosolek. Sellel koosolekul tuleb seisukoha võtmine toetuse fondi tsentraliseerimise kohta, samuti antakse ülevaade paljude küsimuses.

Ühingu avaõhtu

4. septembril toimus ühingu ruumes sügise hooaja avaõhtu kultuurtoimkonna korraldusel. Kõnedega esinesid ühingu poolt A. Rebane ja liidult ning kultuurtoimkonnalt V. Kruustee. Kavast olid ka kunstilised ettekanded laulukoorilt ja orkestrilt.

Avaõhtul toimus ka auhindade jagamine peetud kergejõustikuvõistlustel esikohtadele tulnud sportlastele.

Tartust

Ühingu elust

Tööolud ei ole Tartus kuigi hiilgavad olnud, mispärast meilt on lahkunud nii mitmedki liikmed, siirdudes teistesse linnadesse. Kaks meest sõitsid Viljandisse, kuna viis meest Tallinna. Seepärast on ühingul tulnud maksta ka rohkem reisiabi — kokku 38,40 krooni — kohtadele sõiduks. Samal ajal (1937. aasta I poolaastal) tuli sisse reisifondi arvel 28,62 krooni. Vastav puudujääk kaetakse liidu juures asuvast reisifondist.

Invaliidide arvel on olnud muutusi, kuna üks invaliid lahkus meie perest. Ta sai matuseabiraha 45 krooni. Seepärast näitab invaliidsuse arvel tulude osa suurenemist. Üldse poolaasta jooksul kantakse üle vastava fondi arvel 139,91 krooni.

Majafondi maksude sissekasseerimine kestab edasi ja poolaasta jooksul kanti vastava fondi arvele üldse 57,26 krooni.

Võrust

Liikmeid

juurde palju ei tule, kuna Võru on praegu hästi organiseeritud. Ainult mõned trükitehased on veel väljaspool ühingut. Ka neist on õnnestunud organiseerida üht liiget. Halvem lugu on Petseriga, kus asub küll paar trükikoda, kuid side ühinguga on nõrk. Tuleks mõelda ka nende trükitehaste organiseerimisele. Loodetavasti eeloleval sügisel ja talvel läheb korda ka seal organiseerimistöö läbi viia.

Rakverest

Organisatsioon püsib

Rakvere kolleegid peavad kõvasti kinni organisatsioonist. Nii, näiteks, ka teises Rakveres asuvas trükikojas on organiseeritud ainuke seal töötaja. Nagu Rakvere kolleegid muigavad, on see trükikoda organiseeritud 100 protsenti, seega peaks olema eeskujuks teistele.

Mõne liikmeka on tulnud asju klaarida vanade võlgade pärast. Ühingu juhatus seletas, et liige võib siis saada tagasi oma vanad õigused, kui ta tasub vahepeal maksmata maksud. Kui see ei sünni, siis hakatakse teda lugema liikmeks ajast, mil ta tegi uue sissemaksu liikmemaksude arvel; sel korral tuleb tal aga tasuda ka uuesti sisseastumismaks.

Kuressaarest

Hea edu

Kuressaare usalduskoht on küll alles noor, kuid organiseerimise alal võiks ta eeskujul pakkuda nii mõnelegi teisele kuival maal asuvalle ühingule. Kuressaarelased võtsid organiseerimise küsimuse tõsiselt ja praegu kuulub organiseeritud trükitehaste perre ligi kümme trükitehast. See arv hakkab juba lähenema täielikule 100 protsendile. Muidugi mõista ei saa veel olla kindel, kas sellise hoo järgi ei tule mõnda ja inimesed ei tõmbu ühingu eemale. Kui organisatsioon suudab kõik teha, et liikmed tunneksid organisatsiooni järgi vajadust, siis kaoks ka liikmete äralangemise oht.

Praegu on siiski usalduskoht heas korras, liikmemaksude tasumine sünnib viivitusteta ja ei ole ette näha suuremaid raskusi ka edaspidises töös.

Haapsalust

Suvised hooaja lõpul

Juba kevadel püüti Haapsalus koondada kõik trükitehased organiseeritud perre. Siiski jäi see teostamata. Nüüd on suvi läbi ja peaks lootma, et suve kestel on nii mõnigi kolleeg järele mõtelnud ja astub ühingusse liikmeks. Ei tarvitseks siiski hoida end isoleerituna üldisest perest. Seepärast tuleb liituda!

Liikmeid

tuleb pisitasa juurde, kuigi mitte sel määral, nagu seda õigustaks Narvas asuvate trükitoölaliste arv. Ühingu juhatus peaks siin otsima põhjusi, mis takistab trükitoölisi ühinguale lähemale tulemast. Ei või arvata, et eemalhoidjad oleksid põhimõtteliselt ühingu vastased, vaid siin tuleb vigas otsida just vähestele selgitustööle. Selline selgitustöö ei sünni üksi koosoleku korraldamise kaudu, vaid ka trükikodade sees, pealegi kus Narva trükikodade arv on väike. Nii on olukord kujunenud selliseks, et liikmeid on vähe, kuid „Trükitoölist“ ja „Trükitehnikat“ võtavad ka väljaspool ühingut asuvad trükitoölised.

Mõistagi ei saa siin süüdistada loiduses ei ühingu juhatust ega ka üksikuid ühingu tegelasi, vaid apaatsus on tingitud eeskätt provintsilinna õhkkonnast ja ebanormaalselt madalatest palkadest, mis vägisi teevad organisatsiooni tegelased pessimistlikuks. Loodame siiski, et ka Narva tasapisi jõuab teiste ühingute organiseerimise tasemeni ja seega suudab täita oma ülesannet üldises trükitoölaliste liikumises.

ametiühingud

Kaevandustöölised

rühivad energiliselt oma organisatsiooni kõvendamise poole. Oli karta, et Poolast sissetulnud kaevandustöölised takistavad üldist organiseerimist ja muutuvad vastukaaluks kaevandusomanikkude kätte. Poolakate seas oli siiski palju neid, kes ei nõustunud madalate töötariifidega ja lahkusid kaevandustest, sõites tagasi Poola. Nende asemele tuli uusi töölisi, enamikus venelasi.

Raskusi valmistab ühingu sekretäri Plaki väljasaatmine kaevanduste piirkonnast, kuid ühisel jõul saadi ka seda raskust ületada, ilma et ühingu organiseerimine selle tõttu seisaks.

Pragu on käsil „Kaevandustöölise aastaraamatu“ trükkimine, milline peaks aitama kaasa kaevandustööliste organiseerimise mõtte süvendamisele.

Meremehed

on korraldanud oma organisatsiooni juba üle 1000-liikmeliseks. Praegu on väikne aeg ja läbikäigud väikesed, kuna suurem osa meremehi viibib välisvetes. Alles sügisel on oodata elavnemist, kui laevad hakkavad tulema talvekorterisse.

Praegu kehtib meremeestel palgatariif kuni 1938. a. aprillini. See tariif on 15% keskmiselt

kõrgem kui eelmine töötulide lahendamise komisjoni poolt väljatöötatud tariif. Laevaomanikud ei tahtnud uuesti komisjoni minna ja seepärast vastastikusel kokkuleppel saadi ka paremad tingimused.

Töötuid meremehi on vähe, kuna laevandus töötab täiel hool. Arusaadav, et töötute vähesuse juures on meremeestel kergem ka oma nõudmisi läbi suruda.

Sadamatöölised

kavatsevad eeloleval sügisel hakata uuesti organiseerima Tallinna sadamat. Ühingu juhatus on trükinud väikese brošüüri „Sadamatööliline ja palgatariif“, mille sihiks on ühingu elu tutvustamine laiemale sadamatööliskonnale. Sadamas on tegutsemas veel teine „ametiühingu“ nime kanda tahtev „Tallinna laevatööliste ühingu“, kuid see ühingu ei ole võimeline midagi tegema sadamatööliste heaks, vaid on ainult pidurdanud organiseerimist.

Pärnu sadamatöölised korraldasid ühingu majandusliku olukorra parandamiseks loterii; pileteid on suuremalt jaolt müüdnud nii Pärnus kui Tallinnas. Loteriipiletite müügist on võtnud osa ka teised kutseühingud.

Tekstiilöölised

peavad lähemal ajal erakorralist kongressi, mille tulevad arutusele jooksvad küsimused kollektiivlepingust ja palgatariifidest. Päevakorras on ette nähtud rida referaate, nende hulgas ka ajutise Keskliidu juhatuse esimehe J. Voimani referaat — vabadest ametiühingutest.

Tallinna osakond võtab tugevasti juure uusi liikmeid. Nii on suudetud organiseerida juba hulk töölisi Balti puuvillavabrikust, kust neid veel senini oli vähe organiseeritud.

Keskjuhatuse otsusega lahkunud sekretär Heiserti asemele palgati nii ühingu kui Tallinna osakonna asjaajaks J. Mikhelson, kuna samale kohale kandideerinud A. Jaanus (oli enne Heiserti sekretäriks), ei leidnud pooldamist.

E. J. L. tegevusest

Koosolek 12. juulil

Puhkekodu otsustati tule vastu kindlustada Kr. 15.000.— eest, majainventaar Kr. 1.500.— eest. — Kuna puhkekodus ei tundu vajadust olevat ökonoomi järgi, siis loobuti ökonoomi koha väljaandmisest. — Sekretär tutvustas liidu juhatust Tööliskoja sotsiaalpoliitilises toimkonnas tehtud tööga. — Sekretär kandis ette aruande invaliidisusefondi seisust, millest nähtub ülejääkidega töötamine. — Sekretär kandis ette aruande Eesti Töölisühendusliidu asemikkude kogu koosoleku tulemustest. — Sekretär informeeris liidu juhatust senisest olukorrast Keskliidus ja ametiühingutes. — Rahvusvahelisele

Trükitöölise Kutsesekretariaadile otsustati tasuda 1937. a. liikmemaks. — Liidu juhatus kaalus Tallinna elumaja ehitamise mõtet ja vaatas läbi sellekohased kavad. — Kinnitati pangatsekkidele allakirjutajad. — Tööliskoja kaudu otsustati nõuda raudteel sõiduhinna alandust puhkekodusse sõitjatele.

Koosolek 9. augustil

Liidu juhatus asus eitavale seisukohale trükitööstuse kooli avamiseks Tartus, otsustades saata vastav põhjendus haridusministeeriumile ja teistele asutustele. — Ametiühinguliste keskküsimuste selgitamiseks otsustati kutsuda kokku 15. augustil suuremate ametiühingute esindajate nõupidamine. — Sekretär kandis ette kirjavahetuse majandusministeeriumiga ja „Sakala“ kirjastusühinguga meistrite asjus, milline aruanne kiideti heaks. — Gutenbergi 500-a. mälestusjuubeli puhul 1938. a. otsustati teha esildus teistele asjaosalistele organisatsioonidele komitee moodustamiseks selle juubeli vääriliks mälestamiseks. — Soome Trükitöölise Liidule otsustati saata vajalikud pildid jalgpallimaarvõistlusest. — Keskliidu liikmemaksu asjas otsustati teatada Liidu volikogu sellekohane otsus. — Kinnitati Tallinnas elumaja ehitamiseks koostatud märgukirja tekst ja selle esitamiseks vastavatele asutustele määrati delegatsioon. — Tallinna ühingu kultuurtoimkonnale tehti esildus koosoleku kokkukutsumiseks septembris, millisel koosolekul

Koosolek 23. augustil

Puhkekodu asjas otsustati palgata puhkekodu järelevalvatajaks kohalik elanik tasuga 5 krooni kuus, samuti seada korda majaraamat. Lahendati muid vähemaid puhkekoduga ühenduses olevaid küsimusi. — Sekretär kandis ette aruande püüdest moodustada kontaktoimkonda teiste ametiühingutega. Kahjuks ei ole mõned ametiühingud üldse vaevaks võtnud koosolekule tulla, mispärast liit loeb omaltpoolt sellekohase algatuse lõpetatuks. — Sekretär tutvustas liidu juhatus viimase aja sündmustega ametiühingute elus, kusjuures peatuti ka ametiühingute politiseerimise ohu juures. Liit asub siin täiesti ametiühingulisel alusel, püüdes eemal hoida trükitöölise ametiühinguid poliitilisele tegevusele rakendamisest. — Sekretäri vastu juhitud pealetungid „Rahva Sõna“ kui ka ühe ametiühingu poolt leiti mitte õiged olevat ja ametiühingule otsustati sellekohaselt ka vastata. — Võeti teadmiseks ja täitmiseks liidule saabunud kirjavahetus ühingtelt ja teistelt asutustelt.

Kõrgeim liikmemaks

astas on Eesti Trükitöölise Liitu kuuluvatel liikmetel — üle 16 krooni (keskmiselt). Enamik ühingu liikmemaksudest on 3 krooni ümber. Kõige madalamat liikmemaksu maksavad Antsla töölised — 50 senti astas.

Töötülide rindelt

* „Kave“ šokolaadivabrikus tekkis töötüli, mis läks töötülide lahendamise komisjoni lahendada. Käitise juhatus oli nõus töölisele juure panema 4 senti tunnis.

* „Ginovkeri“ kompekitööstuses ei saanud kokkuleppele, kuna käitis tahtis palgakõrgendamise kõrval keelata töölisele prii teejoomise ja võtta ära kitlid. Küsimus läks komisjoni.

* Balti puuvillavabrikus olid töölised alustanud töötüli. Vahe töölise nõudmise ja juhatuse pakkumise vahel ei ole suur, kuid juhatus ei anna järele. Komisjon pidi asja lahendama.

* „Laferme“ tubakavabrikus tekkinud töötüli oli antud komisjoni. Juhatus oli nõus tõstma palka 4 senti võrra päevas.

* „Krulli“ metallitööstuse valukoja töölised alustasid „istumisstreiki“ töötülide lahendamise komisjoni sundotsuse rikkumise vastu vabrikualitsuse poolt.

* „Tselluloosi“ paberivabriku töölised üldkoosoleku otsuse põhjal alustasid töötüli, nõudes palka juure 4 senti tunnis.

* Tallinna gaasivabriku töölised pidasid koosoleku, millel otsustati nõuda palka juurde umbes 20%.

* Peetsi metallikäitis Tartus peetud koosolekul otsustas esitada töödandjatele palga juurenõudmise.

* Narva kalevivabriku töölised alustavad töötüli, mispuhul ettevõtjatele esitati sellekohane nõudmine.

* Põhjala kummivabriku töölised nõuavad palka juure 20%, samuti töötingimuste parandamist ja puhkeaja pikendamist.

* „Eesti Siidi“ töölised kavatsesid alustada töötüli, korraldades sellekohase koosoleku.

Tööliskojast

Koja esimees

koos rahvuskogu teise koja liikme Koplusega käisid siseminister Eenpalu jutul, selgitades koja häälkandjaga ühenduses olevat küsimust. Sel jutuajamisel puudutati ka Keskliidu kongressi kokkukutsumise küsimust. Hr. Siseministri vastusest selgus uuesti, et kongress ei tule kokku enne kutseühingute seaduse maksmapanekut. Vastav seadus olevat väljatöötamisel sotsiaalministeeriumis ja siseministeeriumile teda veel üle antud ei ole. Seepärast ei teadvat ka hr. Siseminister, millal kongressi kokkukutsumine võtab kindlama ilme.

*

Nagu kuuleme, sellist seadust ei tulegi, vaid see lahendatakse ühingu ja liitude seaduse muutmise teel.

Rahvusvahelised keskused

Kutsesekretariaadi koosolekul

16. juulil Bernis arutati järgmisi küsimusi: võeti teadmiseks kava rahvusvahelise majanduskonverentsi kokkukutsumiseks, samuti kolleegi poola kolleegi kiri Poola-Sileesias. Viimases küsimuses ei saa rahvusvaheline trükitöölise kutsesekretariaat midagi kaasa aidata. Teadmiseks võeti teadaanne Belgiast sügavtrüki töö kahjulikkuse kohta ja aruanded olukorrast Saksamaal ja Austrias.

Sekretariaat võttis kahetsusega teatavaks, et rahvusvahelise töökonverentsi otsus 40-tunnilise töönädala sisseseadmiseks polügraafiatööstuses ei ole soodne nimetatud küsimuse lahendamisel. Sekretariaat otsustas sellele küsimusele ka edaspidi tähelepanu pöörata ja võidelda koos kogu tööliskonnaga küsimuse rahuldavaks lahendamiseks.

Kolleeg Szczucki, Poola trükitöölise liidu sekretär, võttis kutsesekretariaadi esindajana osa Varssavis peetud rahvusvahelise ametiühingute liidu nõukogu ja kutsesekretariaatide konverentsist, saates töötulemustest aruande. See võeti teadmiseks ja esindajale avaldati tänu.

Arutati mõningate liitude poolt korraldatavatele kongressidele esindajate saatmise küsimust ja tehti sellekohased otsused.

Kanti ette aruanne senisest liikmemaksu laekumise käigust.

Arutati laiendatud sekretariaadi koosoleku kokkukutsumise kava.

Koosolek 2. septembril

Koordinatsioon-komitee aruanne Prantsusmaalt, kolleeg Holmesi kiri Londonist, samuti aruanded Saksamaalt ja Austriast võeti teadmiseks.

Sekretariaat võttis huviga teadmiseks üksikutes maades teostatud sammude kohta 40-tunnilise töönädala sisseseadmiseks ja tahab seda küsimust veel kord puudutada laiendatud sekretariaadi koosolekul.

Arutati kollektiivlepingu eest peetavaid võitlusi Belgias ja Tšehhoslovakkias, samuti võeti teadmiseks ka sellise lepingu sõlmimise tulemus Rumeenias.

Koosolekul tutvuneti dokumentidega ettevõtjate kongressi puhul Budapestis korraldatud trükitööde näitusest, lähemaid andmeid oodatakse pea.

13. septembril algab Norras trükitöölise liidu kongress, millele volitati osa võtma kolleeg Nils Wessel Rootsist.

Laiendatud sekretariaadi koosolek peetakse 13. oktoobril Pariisis. Kinnitati selle koosoleku päevakord, kõikidele liitudele tuleb oma ettepanekud esitada septembri lõpuks.

Järgmine koosolek peetakse 6. oktoobril.

Raamatuköitjate internatsionaal pidas 29. mail Kopenhaagenis oma korraldust sekretariaadi koosolekut. Esimees van Staeyen märkis fašistliku hädaohu kasvu üksikutes maades. Otsustati saata Hispaania raamatuköitjatele tervitusteogramm nende võitluses demokraatia ja vabaduse eest. Võeti vastu rahaline aruanne, samuti ka üksikute maade raamatuköitjate töö ülevaade. Kolme internatsionaali koostöö süvendamiseks otsustati teha sellekohane esildus. Järgmine sekretariaadi koosolek otsustati pidada 1938. aasta, kuna kongress otsustati pidada 1939. a. Prahlas.

Kutsesekretariaatide ja RAL

juhatuse vaheline koosolek peeti Varssavis 1. juulil. Küsimuse alla võeti mõningate kutsesekretariaatide ühendamise küsimus, samuti Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu ja kutsesekretariaatide vahekorid.

Sekretär Shewenel kandis ette aruande senisest tööst, märkides, et karvatsusel oleva klaasi-, keramiika- ja tööstustöölise internatsionaalide ühinemise küsimus ei ole veel jõudnud otsustavasse järku. Tihedat koostööd on arendanud raamatuköitjate, litograafide ja raamatutrüki internatsionaalid, kuid nende liitumise küsimus on alles läbi viimata. Ka ehitustööstuse alal kestavad sellekohased läbirääkimised. RAL püüab ka edaspidi neid küsimusi forsseerida.

Teises küsimuses otsustati likvideerida enne asutatud koordineerimiskomitee kutsesekretariaatide ja RAL juhatuse vahel, milline pidi ühtlustama kutsesekretariaatide ja RAL juhatuse seisukohti. Seda saab tulevikus teha ka ilma komitee tegutsemiseta.

RAL nõukogu koosolek

peeti 30. juunist 3. juulini 1937 Varssavis. Esindatud olid 16 liitunud maad 43 saadikuga. Eestist viibisid kohal külalistena omal algatusel N. Andresen (ehitustöölise ametiühing) ja E. Joonas („Rahva Sõna“).

Peale selle olid kohal ka 13 kutsesekretariaatide esindajat.

Esimees Citrine kandis ette aruande senisest tegevusest. Selle hulgas märkis ta majandusliku konjunktuuri paranemist üle maailma, peatus ka rahule hädaohtliku relvastamise võidujooksu küsimuse juures. Rahvusvaheline ametiühingute liit on püüdnud läbi suruda nõudmist 40-tunnilise töönädala sisseseadmiseks, samuti ka tasulise puhkeaja võimaldamist töölisele. Citrine tutvustas koosolijaid ka ametiühingute liidu püüetega rahvusvahelise koondamise töö alal, milline avalduks eriti Ameerika ja Vene ametiühingute juurdetoomis rahvusvahelise ametiühingute liitu. Citrine märkis, et ainult Vene ametiühingud ei ole ühegi sõnaga vastanud liidu ettepanekule osavõtuks RAL nõukogust, vaid pigem on oma vastutööd rahvusvahelise ameti-

ühingute liidu vastu suurendanud. Ta märgib, et kogemused näitavad, nagu venelaste aegajalised lähenemised ei oleks muud kui poliitiline manööver ja ei võimalda kuigi lootusrikkalt püüda ühise arusaamise poole. Citrine lõpetas oma kõne hinnanguga Hispaania sündmustest.

Järgnevalt kanti ette organisatsiooniline aruanne, millest nähtub rahvusvahelise ametiühingute liidu liikmeskonna kasvu 20 miljonile. Võeti vastu ka rahaline aruanne ja eelarve.

Hispaania küsimuses võeti vastu resolutsioon, milles rõhutati: kõigi maade ametiühingulistele liitudele nõuda valitsustelt käitumist Rahvasteliidu raamides ja seaduslikule Hispaania valitsusele kindlustada vabaduse ja demokraatia säilitamist.

Võeti vastu liikmeks Ameerika Ametiühingute Liit (A. F. of L.), kusjuures sellekohases resolutsioonis avaldati arvamist, et Ameerika Ametiühingute Liit saaks tagasi ühtluse ja kõrvalduksid igasugused lahkarvamised Ameerika Ametiühingute Liidus.

Edasi kanti ette referaadina senise võitluse tulemus 40-tunnilise töönädala sisseseadmiseks. Samuti ühineti ka vastava referaadi juures seatud teesidega võitluseks sõja ja fašismi vastu. Järgmine nõukogu koosolek peetakse 1938. aastal Oslos.

Sotsiaalkindlustus

Haigekassategelaste päev

peeti Eesti Haigekassade Liidu kutsel 18. ja 19. septembril s. a. Osavõtikutse saadeti ka Eesti Trükitöölaliste Liidule. Kavvas olid mitmed referaadid sotsiaalkindlustuse arengu kohta viimastel aastatel, tööliste tervishooldelisest seisundist Eestis, tööõnnetustest, haigekassade tegevusse puutuvaid küsimusi jt.

Kaevandustööliste aastaraamat

on juba käsikirjas valmis ja antakse trükki. Nimetatud käsiraamatus on toodud rida artikleid meie töölisliikumise tegelastelt ühes autorite piltide ja elulooga, samuti kaevandustööliste ellu puutuvaid küsimusi ja arutlusi. Aastaraamatut toimetab end. kaevandustööliste ühingu sekretär Plakk.

Seaduste nimestik,

mis on ilmunud 1. juunist 1937. a. kuni 20. augustini „Riigi Teatajas“ (artiklite numbrid ees):

(406). Tehnilistel põhjustel kõigil nädalapäevadel ööd ja päevad vahetpidamata kestvate tööde nimekirja võeti täiendavalt veereva koosseade jooksva paranduse tööd veojaoskondade depoodes.

(454). Tööinspektorite tegevuspiirkondade, jaoskondade ja nende asukohtade määrus. Selle alusel on Eestis 8 tööinspektori jaoskonda. Peale selle on vanem tööinspektor, kelle tegevusraadius on kogu Eesti vabariik.

(521). Käitiste ja ettevõtete tegelikelt juhatajailt kutsetunnistuste nõudmise määrus. Selle alusel nõutakse igalt käitiselt, kus on üle kolme töölise ja peetakse õpilast, juhatajat, kellel vastavalt kutsealalt on meistritunnistus.

(543). Otsus suvitusemaksu võtmise määruise kohta Järvamaal Aegviidu suvituskohas maksvuse kaotamises. Sellega kaotatakse Aegviidus suvitajatelt nõutav suvitusemaks.

(553). Teadaanne tuletikutoosi müügihinna kindlaksmääramisest. Selle alusel on 10 toosi sisaldava tuletiku paki hind 28 senti, ja üksiku tuletikutoosi hind 3 senti.

Üteldakse, et sportida võib igaüks — ilmavatele, soole ja rahvusele vaatamata. Aga paraku ei ole see nii. Võtame, näiteks, kas või võistluse ärajäämise Tartu-Rootsi vahel. Nii oli Tartu Trükitööliste Ühingu spordiring kokkuleppe teinud Stokholmi AIF jalgpallimeeskonna võistluse korraldamiseks Tartus.

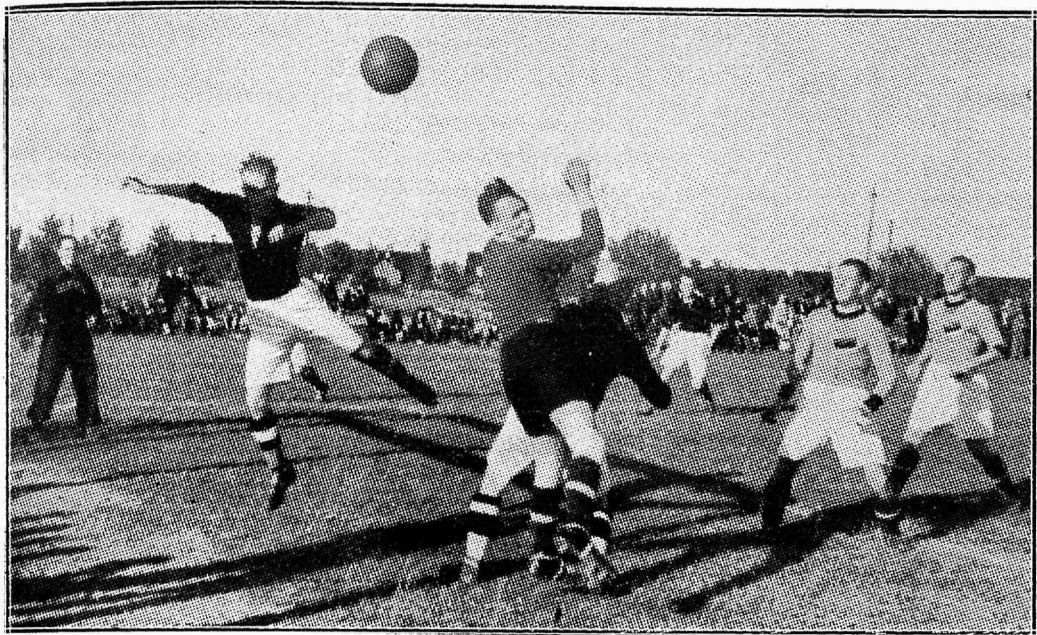
Kõik oli jutis — meeskond koos, rootslased ise valmis ja palli muretsetud. Aga seal tuli korraga keeld. Spordiring kuulub Eesti Jalgpalliliitu ja Liit ei luba võistelda üldisesse FIFA liitu mittekuuluva ühinguga. Kui oleks mängitud, siis oleks oodanud spordiringi trahvid ja võistluskeelud.

Nii jäi see ilus algatus pooleli. Tahame küll sportida ja eesti jalgpallimehi lähendada ka välismaale, aga ei saa. Ometigi sama Jalgpalli Liit ei ole selle vastu, kui mõni selts saaks meelitada Eestisse venelasi võistlema, kuigi ka venelased pole FIFA liikmed.

*

Trükitöölised olid seega esimesed, kes andsid esimese „lordi“ Eesti ajaloos Tartu kolleegi O. Kopluse näol, kes kuulus ligi 6 kuud rahvuskogu 2. kotta. Nüüd on siis rahvuskogu oma tegevuse lõpetanud ja kolleeg Koplus on asunud jällegi oma harilikku töösse trükikotta.

Meil on siiski heameel, et meie esindaja suutis väärikalt kaitsta tööliskonna demokraatlikke sihte selles asutuses, olgu et ta oli seal ainult üks väheseid tööliskonna esinõudajaid. Kuigi tema ettepanekud ei leidnud pooldamist teistelt liikmetelt, siiski jääb tema sõnavõtt tõelikuks peegelduseks tööliskonnas valitsevatest meeoludest. Kahju ainult, et „Tööliskoja Teatajas“ ei ilmunud tema sõnavõtet rohkem kui ainult pealkiri „Miks hääletasin põhiseaduse vastu.“

Moment Soome-Eesti trükitöölise maavõistlusest Tartus.

Trükitöölised – Tall. Töölisspordi Ühing 1:3

31. augustil peeti s/s „Kalevi“ väljal Tallinna Trükitöölise ühingu spordiringi ja Tallinna Töölisspordi ühingu jalgpallivõistlus. Töölisspordi ühingu meeskond on tänavu Eesti Töölisspordi Liidu meister jalgpallis, mispärast seda kohtumist oodati suure huviga. Kahjuks sadas sel päeval, mis takistas pealtvaatajatel suuremal arvul kokku tulla. Ilm selgines alles kella 7-eks õhtuks. Siiski, võistlust jälgis ligi paarisajapealine pealtvaatajate kogu, enamus trükitöölised.

*

Loosiga saavad töölissportlased halvema poole — vastu päikest. Siiski on meister vormis ja algab kõva surumine trükitöölise väravale. Trükitöölise väravavahil Epoolil (Tohver & Ko) on tegu püüda palli, sumades pooleldi värava all asuvas suures veeloigus. Nii mõnigi kord pidi mees kukkuma vette ja porri, mis kahtlemata tegi ta väravakaitsmise ülesande raskeks.

Surumine avaldub terves reas nurgalöökidest trükitöölise kahjuks. Nii saabuvad nurgalöögid 10., 21. ja 25. mänguminutitel ilma tulemusteta. Trükitöölised võitlevad tugevalt ja nii mõnigi kord õnnestub neil läbi suruda töölissportlaste väravasesse. Seal aga ebaõnnestuvad pealelöögid. 33. minutil saabub esimene värav trükitöölise kahjuks. See paneb trükitöölised jahmuma ja kaks minutit hiljem lüüakse sisse ka teine. Trükitöölised võtavad end kokku ja algavad surumist. Uue mehena tuleb mängu Kass

(Ühiselu), kuid siiski ei ole edu ja poolaeg lõpeb 2:0 trükitöölise kahjuks.

2. poolaeg algab trükitöölise kõva tempoga. 5. minutil on tulemus käes. Töölissportlaste värav vallutati väravavahi vea tõttu. Tagajärg 1:2. Seejärgi uuesti nurgalöök töölissportlaste kahjuks. Nurgalöögid vahelduvad. Mängus tundub trükitöölise aktiivsust, kuid tormajate liin ei suuda realiseerida ülekaalu. 35. minutil lööb töölisspordimeister 3:1. Küll püüab trükitöölise meeskond vähemalt viigile, kuid ei saa. Mäng lõpeb töölissportlaste võiduga 3:1.

Trükitöölisest paistsid silma hea mänguga Karm, Kippar, Kass, Veinberg. Ka väravavaht Epool näitas head püüdmiskust.

Töölissportlastel oli tugevamaks meheks Rääks, Laiande, Tõnnisson ja väravaht. Ka teised mehed töötasid kooskõlaselt, mida trükitöölise kohta ütelda ei saa.

Siiski, tagajärg 3:1 on rahuldav, arvesse võttes vastasmeeskonna tublidust ja mänguuskust.

Krull — TTÜ

jalgallivõistlus lõppes tagajärjega 5:2 „Krulli“ kasuks. „Krulli“ meeskonnas mängisid kaasa terve rida rahvusvahelise nime omandanud jalgpalliveteraane.

Viljandi — Tartu

jalgallivõistlus jäi ära, kuna tehniliselt ei leitud võimalusi seda korraldada.

ETK — trükitöölised 1:2

Neljapäeval, 12. augustil, peeti TJK väljakul Eesti Tarvitajate Keskühisuse ja Tallinna Trükitöölaliste ühingu jalgpallivõistlus, mis tõmbas kokku umbes 800 pealtvaatajat.

ETK meeskond paistis silma oma ühtlaste ja tehniliselt heade meeste poolest. Trükitöölised seavastu olid tulnud väljale nõrgema meeskonnaga, kuna puudusid sellised head mängijad nagu Karm, Kaun, Brun. Oli oodata kõva sauna: keegi ei imestanud, kui juba mängu 10. minutil oli esimene värav ETK kasuks. TTÜ pani meeletult vastu ja suutis takistada ETK ründajaid. Samuti oli ETK meestel palju ebaõnne — kas latti, üle võrgu või mööda — aga mitte sisse väravasse. Õieti oli 1. poolajal initsiatiiv nende käes. Üllatus juhtus, kui enne poolaja lõppu TTÜ suutis läbi murda kaitsjate võrgust ja seadis mängu tasakaalu 1:1.

Teisel poolajal on TTÜ teinud mõningad ümberkorraldused mängijate hulgas ja asunud ise aktiivsele rünnakule. Sageli tundus isegi nende ülekaalu ja eriti paistis silma tormajate liin Kippariga eesotsas. ETK meeste tehniline ülekaal ei suutnud end siiski läbi lüüa ja juba mängu keskel lüüakse ETK väravasse teine värav, milline jääb lõplikuks ja kogu mäng lõpeb 2:1 TTÜ kasuks. Mäng oli igapidi nauditav, elav ja kaasakiskuv. Rahvas, enamuses ETK poolt, oli veidi pettunud oma meeste ebaõnnest.

Kergejõustikuvõistlused Tallinnas

Tallinna Trükitöölaliste ühingu spordiring korraldas 26. ja 27. augustil s. a. Tallinnas trükikodade vahelised kergejõustikuvõistlused, milline üritus on esmakordne meie trükitöölaliste ajaloos. See näitab, et spordiliikumine trükitöölaliste hulgas võtab rohkem organiseeritud kuju. Võistlused peeti staadionil ja

võistluste edukaksmuutmiseks tegi takistusi parajasti teostatav staadioni ümberehitamine, mis ei võimaldanud staadioni täies ulatuses kasutada ja valmistas nii mõnegi ebamugavuse. Siiski olid trükitöölised asjast huvitatud ja võistlusest osavõtjaid saabus üle ootuste suurel arvul — umbes paarikümne ümber.

Nagu võistluskäigust oli näha, on trükikodades küllalt head võistlusvõimelist materjali, mis lubab ka edaspidi selliseid üritusi toime panna. Loodetavasti tehaksegi seda edaspidi.

Allpool toome tehnilised tagajärjed.

Visked ja heited:

Oda: 1) Ojala (Libris), 2) Sibul (Vaba Maa), 3) Varjend (Vaba Maa).

Ketas: 1) Krause (Päevaleht) — 32.70, 2) Sari (Hansa) — 31.50, 3) Liibek (Riigi trükikoda) — 28.50.

Kuulitõuge: 1) Kulgevee (Hansa) — 12.05, 2) Sibul — 11.78, 3) Liibek — 11.52.

Hüpped:

Kõrgus hooga: 1) Peterson (Roosileht) — 1.45, 2) ja 3) Krause ja Parts (Päevaleht) — 1.40.

Kaugus hooga: 1) Sibul (Vaba Maa) — 5.75, 2) Parts — 5.24, 3) Sari — 5.07.

Kolmik hooga: 1) Sibul — 11.48, 2) Peterson — 10.72, 3) Kaun — (Päevaleht) — 10.43.

Jooksud:

100 m: 1) Sibul — 11,6, 2) Sari, 3) Parts.

400 m: 1) Sibul 58,3, 2) Köverik (Vaba Maa) — 60,0, 3) Peterson.

1500 m: 1) Veski (Päevaleht) — 4.47,0, 2) Krause — (sama aeg), 3) Sibul.

Teatejooks 4×400 m: 1) Päevalehe meeskond (Parts, Veski, Krause, Brun) — 4.04,8, 2) Vaba Maa meeskond (Varjend, Villig, Köverik, Sibul).

Üldse oli võistlustest osa võtnud 19 sportlast.

Eesti ja Soome jalgpallimehed Tartu Raadi pargis.

Trükitöösturite karikas jäi Tallinna

Pühapäeval, 5. septembril peeti „Kalevi“ väljakul jalgpallivõistlust Tallinna ja Tartu spordiringide vahel Eesti Trükitöösturite ühingu rändkarikale. Rahvast oli kogunenud palju ja mänguks ilm soodne.

Vahekohtunikuna toimus Kaljot.

Avamistseremoniil Trükitöösturite ühingu esindaja Pedari pidas lühikese kõne, lüües palli lahti.

Kohe alul ilmneb Tallinna meeskonna suurem vilumus, kuna selles meeskonnas on terve rida vanu mängijaid, nagu Karm, Kass, Veinberg jt. Seevastu mängisid Tartu mehed südilt — kahjuks ei suutnud nad realiseerida nii mõningaid kardetavaid väravaid Tallinna võrku.

Tallinna ülekaal hakkab ilmema kindlalt. 10. minutil Kass dribeldab läbi Tartu kaitses, tõukab palli Veinbergi ette, kes laiatab 1:0 Tartu võrku. Sama toimub ka 11. minutil. Nüüd lähevad tartlased ägedale pealesurumisele. Poolaja lõpuks viivad nad läbi auvärava. Seega seis 2:1. 2. poolajal Tallinn tungib ikkagi peale ja tõstab skoori 5:1 peale Tartu kahjuks. Sellega lõpeb ka mäng ja karikas on seeja jäänud Tallinna.

Mäng tundus veidi loiuvõitu. Seda tuleb seletada Tallinna meeskonna liig tugeva ülekaaluga, mis ei võimaldanud meeskondade juures suuremat püüdlikkust. Loodetavasti, tuleval aastal teevad tartlased juba „särü“ Tallinnale.

*

Õhtul oli bankett ühingu ruumes, kus pakuti külakosti ja tehti karika puhul vähemad liigud. Oli palju tervitusi ja õnnitlusi.

Tartu trükitöölise jalgpalli meeskond Lõuna-Eesti B-klassi meister

Tartu trükitöölise jalgpallimeeskond tuli suure ülekaaluga Lõuna-Eesti B-klassi jalgpallimeistriks ning pääses sellega A-klassi. Trükitöölisel tuli võistelda I grupi Jõgeva Kaljuga ja Tartu „Olümpia“ II meeskonnaga, esimest võideti 7:0 ja teist 3:0 ning II grupi võitjat Tartu Jalgpalli Klubi esimesel kohtumisel 2:0 ja teistkordsel kohtumisel 5:1, jättes TJK juba teist aastat meistritiitlist ilma.

Meistrid käitistesse!

„Riigi Teatajas“ nr. 58 — 20. juulist 1937 on välja kuulutatud käitiste ja ettevõtete tegelikelt juhatajailt kutsetunnistuste nõudmise määrus.

Selle määruse alusel peavad käitised, millede hulka kuuluvad ka graafikatööstuse käitised, juhatama isikud, kes omavad vastaval tööalal meistri tunnistuse. Kui aga käitises on mitte üle kolme tööliste (juhataja ja õpilane kaasa arvatud), siis võib tegelikult juhatajaks olla ka õppinud tööline vastaval alal. See määrus hakkas maksma tema

Trükitöösturite rändkarikas

Seda karikat tuleb võita 3 korda järjest või 5 korda vaheldamisi. Nüüd on Tallinn võitnud karika esimest korda.

avaldamisega. Kõrvalekaldumisi võib teha ainult Kutseoskuse Nõukogu loal kuni 1. jaanuarini 1939. a. ja sedaagi ainult käitiste kohta alla kolme tööliste ja kui neis ettevõtetes puuduvad mehaanilisel jõul töötavad seadeldused.

Selle määruse alusel on esimene samm teatud „paberi“ kultusele. Nii ei saa enam igamees olla juhataja ja inimeste püüded suunatakse nüüdsest vastava paberi omandamisele.

Trükitöösturite kongress

24. kuni 26. augustini s. a. peeti Budapestis rahvusvahelise trükitöösturite liidu kongressi. Sellest kongressist oli osa võtnud ligi 400 saadikut igast riigist üle maailma, enamuses Euroopast. Ühel ajal kongressiga korraldati ka trükitööde näitus.

KIRJUTAJA maailmast

Kannatuse proov

Aasia rahvaid peetakse kõige kannatlikumaks. Seda ka kirjanduses. Tokio ajalehes ilmub juba pidevalt romaan, mis järgukaupa tooduna läbibista juba 7300 ajalehe numbrit. Toimetus lubab siiski, et romaan järgmise viie kuu jooksul viiakse lõpule. Selle romaani esimene kirjutaja on surnud juba viie aasta eest. Romaani järge kirjutab praegu tema poeg. Loomulikult on selle aja jooksul surnud ka hulk romaani lugejaid, ilma et nad oleksid romaani lõppu saanud lugeda. Tähelepanuväärne on, et noored lugejad, kes ei ole romaani algust lugeda saanud, jälgivad pidevalt romaani järge. Suur vahe on siiski Aasia ja Euroopa ajalehe joonealuse lugeja vahel!

Pangatäht saatusena

Et ka pangatähed võivad osutada tähtsaks teguriks inimsaatus eetemääramisel, olgu siin toodud väike juhtum Inglismaalt. Ühes muuseumis hoitakse alal 1000-aelalist pangatähte, millele on käsitsi peale kirjutatud: „Selle pangatähe olen mina maksnud trahvirahana. Kuna minu tervis on pikemaajalise kinnijustumisega nõrgenenud, siis olen otsustanud — olgugi süütuna — tasuda nõuetava trahvi. Ma loodan siiski kaua elada, kuni õiged süüdlased kätte leitud ja vastavalt trahvitud. Lord Cochrane, London 3. juuli 1815.“

Inglismaal kehtis seadus, et ka pealekirjutatud pangatähed omavad käibeõiguse, seepärast ka too pangatäht läks käiku ja sattus viimaks lord Willmeri kätte. Willmer jutustas loost klubis ja seal õnnestus tal teada saada, et keegi John Boyles on tekkinud skandaalis süüdi. Ta kirjutas Cochranele sellest asjast. Cochrane pani toime uurimuse ja selle tagajärjel John Boyles osutus tõelikuks süüdlaseks. Nii oli pangatäht osutunud inimsaatus eemäärjaks. Seega romaan, mille peaosaline on pangatäht!

Valerahategija trikk

Washingtoni riigipank avastas 1909. aastal haruldaselt hästi tehtud pangatähe 10 dollari väärtuses. Raha oli seevõrd hästi tehtud, et seda tunti ära ainult juhuse tõttu. Keegi ametnik luges ajaviiteks pangatähtedel asuvat pealkirja: selle rahatähe järetegemine karistatakse seadusega. Lugeses nii

kolmelt pangatähtelt ja asudes neljanda lugemisele, kohkus ta. Neljandal pangatähtel oli kirjutatud: kes selle pangatähe võtab vastu ehtsa pähe, on eesel, kuna see on võltsitud. Alarmeriti politsei. Peale pikaajalist otsimist leiti ka valerahategija. See osutus endiseks riigitrükikoja tööliseks. Kohtus selatas mees, et ta hoiatas kirjalikult valeraha vastu võtmast. Seepärast pääsis mees ainult rahatrahviga.

40-tunnilise töönädala küsimus edasi lükatud

Rahvusvahelise töökonverentsi istungil Genfis juunis 1937 tulid arutusele 40-tunnilise töönädala sisseseadmise küsimused keemia-, tekstiil- ja polügraafiatööstuses. Konverents ühines konventsiooniga, millega soovitati tekstiiltööstuses läbi viia 40-tunniline töönädal. Keemia- ja polügraafiatööstuse kohta käivad konventsioonid lükati häälteenamusega tagasi. Polügraafiatööstuse kohta käiv konventsioon jäi ainult 7 häälega vähemusse, vastasel korral oleks ka tema vastu võetud. Siin olid otsustava tähendusega 6 riigi valitsuse eitavad seisukohad, nende hulgas ka Eesti, kes hääletas konventsiooni vastu. Teiste riikide valitsused, nende hulgas ka Läti, olid konventsiooni poolt.

Masinaladuja

Julius Tambeck

Tall. Trükitehaste Ühing

„TRUKITÖÖLINE“

ilmutab 10 korda aastas

Vastutav toimetaja: A. OFFENBACH.
Toimetus ja talitus Tallinn, Lühikejalg 6-2.
Telef. 482-66.

Järgmine number ilmutab oktoobris
Käsitöökirjade saatmise tähtpäev järgmise numbrisse 15. september.

Väljaandja: Eesti Trükitehaste Liit.
Ilmutatud 10. sept. 1937.

R. Tohver & Ko trükk, Tallinnas.

Vastutav toimetaja: A. Offenbach.